

OHJE NÄYTTÖVINKIN LAADINTAAN

SISÄLTÖ

1. Mikä on Näyttövinkki?.....	3
2. Näyttövinkin suunnittelu ja laatimisen aloittaminen	3
2.1 Näyttövinkin aiheen valinta	3
2.2 Järjestelmällisen katsauksen valinta	3
2.3 Järjestelmällisen katsauksen arviointi	4
2.4 Tarkistus ennen Näyttövinkin kirjoittamisen aloittamista	4
3. Näyttövinkin kirjoittaminen.....	4
3.1 Otsikko.....	5
3.2 Tausta.....	5
3.3 Aineisto ja menetelmät.....	5
3.4 Tulokset	5
3.5 Käyttökelpoisuus Suomessa (ja lisätietoja)	5
3.6 Yhteenveto.....	5
3.7 Viittaaminen ja lähdeluettelo	5
4. Näyttövinkin lähettäminen	6
5. Näyttövinkin arviointi.....	6
6. Näyttövinkin julkaisu	7
7. Yhteydenotot	7
Liite 1. Kriittisen arvioinnin tarkistuslista järjestelmälliselle katsaukselle (JBI)	8

1. Mikä on Näyttövinkki?

Näyttövinkki on hyvälaatuisen järjestelmällisen katsauksen tai hoitosuosituksen pohjalta laadittu tiivistelmä. Näyttövinkin tarkoituksena on tiivistää tutkimustieto käytännönläheiseen muotoon. Näyttövinkin tavoitteena on levittää tiivistettyä, näyttöön perustuvaa tutkimustietoa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten ja kansalaisten hyödynnettäväksi.

2. Näyttövinkin suunnittelu ja laatimisen aloittaminen

2.1 Näyttövinkin aiheen valinta

Näyttövinkin aiheen valinnassa keskeistä on aiheen ajankohtaisuus, merkitys käytännön hoitotyölle sekä tutkimustulosten hyödynnettävyys käytännön hoitotyössä. Näyttövinkin aiheen valinnassa näkökulma tulee valita niin, että se palvelee suomalaista sosiaali- ja/tai terveydenhuoltoa. Näyttövinkin aiheen tulee ensisijaisesti liittyä terveyden edistämiseen ja potilaiden hoitoon, mutta se voi myös liittyä hoitotyön koulutukseen tai johtamiseen.

Näyttövinkin aihe voi liittyä esimerkiksi:

- hoitotyön käytännössä havaittuun toiminnan vaihteluun tai eroon potilaiden hoidon lopputuloksissa (esimerkiksi vaikuttaako suolistoleikkauspotilaan varhainen mobilisaatio toipumiseen)
- sairauksiin tai tilanteisiin, joissa vaikuttava hoitomenetelmä on tunnistettu oireiden lievittämiseksi tai sairastavuuden tai kuolleisuuden vähentämiseksi (esimerkiksi miten liikunta voi vaikuttaa mielenterveyshäiriöitä sairastavien unen laatuun)
- hoitotyön kannalta merkittäviin sairauksiin, hoitomenetelmiin tai eroihin hoitokäytännöissä, jotka voivat aiheuttaa riskejä hoitoa tarvitsevalla tai merkittäviä kustannuksia yhteiskunnalle (esimerkiksi mikä merkitys käsihygienialla on hoitoon liittyvien infektioiden vähentämisessä)
- kansallisesti tärkeäksi priorisoituun aiheeseen (esimerkiksi ikääntyneiden kotisairaanhoido tai mielenterveyden edistäminen)
- hoitotyön näkökulmasta ajankohtaiseen aiheeseen (esimerkiksi sairaanhoitajien työhyvinvointi, teknologian hyödyntäminen hoitotyössä)

2.2 Järjestelmällisen katsauksen valinta

Kun Näyttövinkin aihe on valittu, valitaan järjestelmällinen katsaus. Näyttövinkkiin valittavan järjestelmällisen katsauksen tulee olla laadultaan hyvä sekä enintään kolmesta neljään vuotta vanha. Järjestelmällisen katsauksen tulee olla julkaistu tutkimusaiheen näkökulmasta relevantissa ja laadukkaassa tieteellisessä julkaisussa, mikä tarkoittaa sitä, että julkaisulta löytyy vähintään JUFO-luokitus. Suositeltavaa on myös, että julkaisulla olisi impact factor. Järjestelmällistä katsausta voi hakea eri tietokannoista (esim. Cinahl, PubMed, Scopus, Cochrane Library).

Kun valittuun aiheeseen liittyvä järjestelmällinen katsaus on löytynyt, tulee tarkastella katsauksen tulososiota ja selvittää ovatko katsauksen tulokset sovellettavissa suomalaiseen sosiaali- ja terveydenhuollon kontekstiin ja esitetäänkö tutkimustuloksissa sellaisia tuloksia, joilla on merkitystä käytännön hoitotyölle. Lisäksi on hyvä tarkistaa, että aiheesta ei ole tehty uudemmaa katsausta tai hoitosuositusta, tai ettei hoitosuositusta parhaillaan valmistella. Valmisteilla olevat hoitosuositukset löydät [täältä](#). On myös suositeltavaa tarkistaa, onko aiheesta

katsauksen julkaisun jälkeen laadittu merkittäviä alkuperäistutkimuksia, jotka voisivat vaikuttaa Näyttövinkissä annettaviin kannanottoihin tulosten osalta vastakkaiseen suuntaan.

2.3 Järjestelmällisen katsauksen arviointi

Kun järjestelmällinen katsaus on täyttänyt edellä mainitut kriteerit, tulee sen laatu arvioida. Laadun arvioinnissa käytetään JBI:n kriittisen arvioinnin tarkistuslistaa järjestelmälliselle katsaukselle (liite 1). Tarkistuslista on saatavilla englanninkielisenä [JBI:n kotisivuilta](#) tai suomenkielisenä [Hoitotyön tutkimussäätiön kotisivuilta](#).

Laadunarvioinnin suorittaa kaksi henkilöä itsenäisesti käyttämällä yllä mainittua tarkistuslistaa. Tämän jälkeen nämä laadunarvioinnin tehneet henkilöt vertailevat tekemäänsä pisteytystä ja pisteytyksen yhdenmukaisuutta keskenään. Mahdollisista erimielisyyksistä keskustellaan niin, että keskustelun lopputuloksena syntyy yhteisymmärrys katsauksen laadusta.

Jotta valitusta järjestelmällisestä katsauksesta voidaan laatia Näyttövinkki, tarkistuslistan kriteereistä tulee täytyä vähintään puolet (6/11). Erityisesti tarkistuslistan kriteerien 5 (Ovatko käytetyt kriteerit tutkimusten laadun arvioimiseksi asianmukaiset?) ja 6 (Onko vähintään kaksi arvioijaa itsenäisesti toteuttanut tutkimusten kriittisen laadun arvioinnin?) tulee täytyä. Järjestelmällisessä katsauksessa tulee olla selvästi ilmaistuna, miten valittujen alkuperäistutkimusten laadun arviointi on toteutettu.

Katsauksen laatu arvioidaan sanallisesti seuraavasti: tasokas 86–100 % pisteistä, hyvä 65–85 % pisteistä ja kelvallinen 50–64 % pisteistä. Laatu ja laadunarviointipisteet tuodaan esille myös Näyttövinkissä.

2.4 Tarkistus ennen Näyttövinkin kirjoittamisen aloittamista

Ennen kuin Näyttövinkin kirjoittaminen voi alkaa, tarkista seuraavat viisi kohtaa:

	kyllä	ei	:
Onko valittu järjestelmällinen katsaus julkaistu viimeisimmän kolmen -neljän vuoden aikana?	☐	☐	
Onko valitussa katsauksessa esitetty selkeät tutkimustulokset, joilla on merkitystä käytännön hoitotyöhön?	☐	☐	
Onko valittu järjestelmällinen katsaus julkaistu laadukkaassa julkaisussa, jolla on JUF0-luokitus?	☐	☐	
Täytyvätkö laadunarvioinnin tarkistuslistan kohdat 5 ja 6?	☐	☐	

Mikäli kaikki kohdat olivat kyllä- vastauksia, voit siirtyä Näyttövinkin kirjoittamiseen.

3. Näyttövinkin kirjoittaminen

Näyttövinkki koostuu seuraavista osioista: otsikko, tausta, aineisto- ja menetelmät, tulos- tai suositusosio, yhteenveto, käyttökelpoisuus Suomessa ja lisätietoja sekä lähteet. Kirjoittaessa tulee noudattaa hyvän tieteellisen kirjoittamisen ohjeita ja käytäntöjä. Näyttövinkki laaditaan word -tiedostoon (fontti Arial 10) ja sen pituus on maksimissaan 2 sivua. Merkkimäärät (ilman välilyöntejä): otsikko n. 50–100 merkkiä, tausta n. 900 merkkiä, tulokset n. 1 500 merkkiä, yhteenveto n. 500 merkkiä, käyttökelpoisuus Suomessa n. 200–500 merkkiä, aineisto ja menetelmät n. 600 merkkiä.

3.1 Otsikko

Otsikko esitetään kysymyksen muodossa. Kysymyksen ei tarvitse olla sama kuin valitun järjestelmällisen katsauksen tutkimuskysymys tai tarkoitus/tavoite. Olennaista on, että otsikko vastaa näkökulmaa, josta Näyttövinkki on laadittu. Kuitenkin vastauksen otsikossa esitettyyn kysymykseen tulee löytyä valitusta katsauksesta.

Otsikossa esitetyn kysymyksen tulee olla tarkasti rajattu. Sen muotoilussa voi hyödyntää määrällisten katsausten osalta PICO-mallia (**P**opulation/**P**atient/**P**roblem = kohderyhmä/potilas/ongelma; **I**ntervention = interventio; **C**omparison = vertailumenetelmä; **O**utcome = lopputulos) ja laadullisen katsauksen osalta PICo-mallia (**P**opulation/**P**atient/**P**roblem = kohderyhmä/potilas/ongelma, Phenomenon of **I**nterest = kiinnostuksen kohteena oleva ilmiö, **C**o = konteksti).

3.2 Tausta

Taustaosiossa tarkoituksena on esitellä valittu aihe sekä perustella aiheen ja valitun näkökulman tärkeys. Taustassa määritellään valittuun aiheeseen liittyvä keskeinen tutkimus ja kuvataan aihealueen merkitys suomalaisessa sosiaali- ja terveydenhuollossa hyödyntäen ajankohdaisia ja luotettavia lähteitä sekä tilastoja. Suositeltu lähteiden määrä on 5–10.

3.3 Aineisto ja menetelmät

Aineisto ja menetelmät- osiossa esitellään lyhyesti alkuperäinen katsaus ja sen tarkoitus/tavoite sekä kuvataan katsauksessa käytetty aineisto (alkuperäistutkimusten määrä) sekä mahdollinen kohderyhmä (n-määrä).

3.4 Tulokset

Tulokset-osiossa kuvataan valitun katsauksen keskeiset tulokset Näyttövinkille asetetun otsikon (tutkimuskysymyksen) näkökulmasta. Tulokset tulee esittää selkeästi ja loogisesti hyvällä suomen kielellä. Tulokset tulee esittää niin kuin ne on esitetty katsauksessa, eli tuloksia ei tule tulkita tai muunnella. Tulososiossa on suositeltavaa käyttää väliotsikoita ja luetteloita.

3.5 Käytökelpoisuus Suomessa (ja lisätietoja)

Käytökelpoisuus Suomessa (ja lisätietoja) osiossa tuodaan esille, kuinka tulokset ovat sovellettavissa suomalaiseen sosiaali- ja terveydenhuoltoon. On hyvä pohtia, kuinka alkuperäistutkimuksen kohderyhmä ja olosuhteet ovat rinnastettavissa suomalaiseen väestöön, terveydenhuoltoon ja kulttuuriin. Tähän osioon voidaan tarvittaessa laittaa lisätietolinkejä muihin aiheeseen liittyviin lähteisiin (esim. Käypä hoito). Lisäksi tähän osioon kirjoittajat tai Hotus voivat laittaa oman kannanottonsa esimerkiksi liittyen katsauksen tulosten hyödynnettävyyteen.

3.6 Yhteenveto

Yhteenveto-osassa tehdään lyhyt yhteenveto tuloksista suhteessa Näyttövinkin taustaan sekä esitettyyn käytökelpoisuuteen ja hyödynnettävyyteen.

3.7 Viittaaminen ja lähdeluettelo

Näyttövinkin laadinnassa hyödynnetään SAGE Vancouver -viittaustekniikkaa, jossa viittaukset numeroidaan juoksevasti alkaen numerosta yksi. Viittaukset merkitään tekstissä numeroin yläindeksiin seuraavasti:

- Kun halutaan viitata yhteen edelliseen lauseeseen, numero yläindeksissä asetetaan ennen pistettä.
- Kun halutaan viitata kahteen tai useampaan edeltävään lauseeseen, numero yläindeksissä asetetaan pisteen jälkeen.
- Mikäli viittausta seuraa pilkku, asetetaan numero yläindeksiin ennen pilkkua.
- Mikäli halutaan viitata kahteen tai useampaan lähteeseen, numerot yläindeksissä voidaan erotella pilkulla tai väliviivalla riippuen siitä, ovatko numerot peräkkäisiä esim. ^{1,4,7} tai ^{1-3,5}.

Yhteen edeltävään lauseeseen viittaaminen

Terveystieteiden tutkimuksessa sairaanhoitajien ammatissa pysyminen on haaste¹.

Kahteen tai useampaan edeltävään lauseeseen viittaaminen

Sairaanhoitajien ammatinvaihtoaikaiset ovat nousseet esiin useissa keskusteluissa. Keskusteluissa ei kuitenkaan ole keksitty keinoja sairaanhoitajien pitämiseksi ammatissaan.²

Pilkun paikka ja useampi lähdeviite

Sairaanhoitajat kokevat työmäärän lisääntyneen^{3,5}, mutta keinot työmäärän vähentämiseksi ovat vähissä⁴⁻⁷.

Näyttövinkissä lähdeluettelo luodaan kyseisen viittaustekniikan mukaisesti. Kirjoittajat erotetaan pilkulla ja etunimet esitetään isoin kirjaimin.

Artikkeliviittaus

Alle kuusi kirjoittajaa:

Kennedy RM, Luhmann J, Zempsky WT. Clinical implications of unmanaged needle-insertion pain and distress in children. *Pediatrics* 2008; 122: S130.

Yli kuusi kirjoittajaa:

Birnie KA, Chambers CT, Fernandez CV, Forgeron PA, Latimer MA, McGrath PJ, ym. Hospitalized children continue to report undertreated and preventable pain. *Pain Research & Management* 2014; 19(4): 198–204.

Kirjaviittaus

Huff D. *How to lie with statistics*. 4th ed. London: Penguin, 1991, p.51.

Internet-lähde

TENK. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa.

https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf 2012 / 29.6.2021.

4. Näyttövinkin lähettäminen

Näyttövinkki toimitetaan Hotukselle webropol -lomakkeen kautta, joka löytyy seuraavasta linkistä: <https://link.webropol.com/s/Nayttovinkin-submittaus>

5. Näyttövinkin arviointi

Näyttövinkkien toimituskunta arvioi näyttövinkkikirjoituksen. Arvioinnin perusteella käsikirjoitukseen voidaan pyytää tehtäväksi muokkauksia tai täydennyksiä. Mikäli plagiointia ilmenee, johtaa se automaattisesti Näyttövinkin julkaisematta jättämiseen. Arviointi perustuu seuraaviin kriteereihin:

Aihe:

- Aiheen ajankohtaisuus ja tärkeys
- Kysymyksenasettelun selkeys

Tulokset:

- Tulosten johdonmukainen esittäminen
- Tulosten soveltuvuus suomalaiseen sosiaali- ja/tai terveydenhuoltoon ja hyödynnettävyys käytännössä

Järjestelmällinen katsaus:

- Järjestelmällisen katsauksen laatu
- Järjestelmällisen katsauksen ajankohtaisuus ja julkaisuajankohta (enintään 3–4 vuotta vanha)
- Järjestelmälliseen katsaukseen valittujen alkuperäistutkimusten laatu ja laadunarvioinnin toteuttaminen

Näyttövinkin kirjoitusasu:

- Rakenteen ja käytetyn kielen johdonmukaisuus ja selkeys
- Lähdeviitteiden asianmukainen merkintä

6. Näyttövinkin julkaisu

Kun Näyttövinkki on hyväksytty julkaistavaksi, Näyttövinkkien toimituskunnalla on oikeus tarvittaessa muokata Näyttövinkkiä sen julkaisukuntoon saattamiseksi. Muutokset annetaan Näyttövinkin laatijoille tai Näyttövinkin työstämiseen liittyvän opintojakson vastuopettajille hyväksyttäväksi ennen julkaisua ja heidän on mahdollista esittää kommenttinsa. Näyttövinkin laatijoita tiedotetaan julkaisuajankohdasta. Näyttövinkit julkaistaan Hotuksen kotisivuilla ja niistä tiedotetaan Hotuksen sosiaalisen median kanavilla.

7. Yhteydenotot

Ota yhteyttä Hotuksen tutkijaan (etunimi.sukunimi@hotus.fi), mikäli sinulla tulee mieleen kysymyksiä liittyen Näyttövinkin laadintaan tai alkuperäiskatsauksen laadun arviointiin.

Liite 1. Kriittisen arvioinnin tarkistuslista järjestelmälliselle katsaukselle (JBI)

Tätä tarkistuslistaa käytetään järjestelmällisen katsauksen metodologisen laadun arviointiin. Arvioinnin tarkistuslistaan sisältyy yhteensä 11 arviointikriteeriä. Arvioijan on hyvä tutustua myös Joanna Briggs Instituutin julkaisemaan katsauksen tekijöiden [käsikirjaan](#) arviointia tehdessään. Tarkistuslistan alkuperäinen englanninkielinen versio löytyy tästä [linkistä](#). Kunkin kriteerin toteutuminen arvioidaan asteikolla: Kyllä (K), Ei (E), Epäselvä (?), Ei sovellettavissa (NA).

Arvioija _____ Päiväys _____

Tekijä(t) _____ Vuosi _____ Nro _____

Arviointikriteeri	K	E	?	NA
1. Onko katsauksen kysymys esitetty selvästi ja yksiselitteisesti?	☐	☐	☐	☐
2. Ovatko mukaanottokriteerit asianmukaiset verrattuna tutkimuskysymykseen?	☐	☐	☐	☐
3. Onko hakustrategia asianmukainen?	☐	☐	☐	☐
4. Ovatko käytetyt tiedonlähteet riittäviä?	☐	☐	☐	☐
5. Ovatko tutkimusten laadun arvioinnissa käytetyt kriteerit asianmukaiset?	☐	☐	☐	☐
6. Onko vähintään kaksi arvioijaa itsenäisesti toteuttanut tutkimusten kriittisen laadun arvioinnin?	☐	☐	☐	☐
7. Onko tietojen uuttamisvaiheessa käytetty menetelmiä virheiden minimoimiseksi?	☐	☐	☐	☐
8. Onko tutkimustulosten yhdistämisessä käytetty tarkoituksenmukaisia menetelmiä?	☐	☐	☐	☐
9. Onko katsauksessa arvioitu julkaisuharhan todennäköisyyttä?	☐	☐	☐	☐
10. Ovatko katsauksessa esitetyt käytännön suositukset linjassa katsauksen tulosten kanssa?	☐	☐	☐	☐
11. Ovatko katsauksessa esitetyt jatkotutkimusehdotukset linjassa katsauksen tulosten kanssa?	☐	☐	☐	☐

Kokonaisarviointi:

Hyväksy

Hylkää

Lisätietoja tarvitaan

Kommentteja (mukaan lukien syy hylkäykseen):
